

2. 11. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní odpovědnost za způsobení újmy na zdraví při sportu

Právní odpovědnost za způsobení újmy na zdraví při sportu je specifická vzhledem k tomu, že každý sportovec podstupuje dobrovolně riziko zvýšené pravděpodobnosti způsobení zranění v důsledku zásahu škůdce, kdy však zároveň platí, že takové dobrovolné podstoupení rizika vstupem na hrací plochu nezabavuje eventuálního škůdce odpovědnosti za újmu způsobenou poškozenému. Z toho důvodu se odpovědnosti za způsobení újmy na zdraví, respektive ublížení na zdraví nelze bez dalšího zprostit pouhým odvoláním na okolnost, že újma byla způsobena při sportu.

Kde jsou hranice civilněprávní a trestněprávní odpovědnosti škůdce, který způsobil poškozenému újmu při sportovním utkání, pomáhá zodpovědět teprve rozhodovací praxe.

Základním východiskem pro posouzení odpovědnosti je tzv. prevenční povinnost všech osob: „*počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo vlastnictví jiného.*“[1] Prevenční povinnost se uplatní jak na straně poškozeného, který je srozuměn se zvýšenou mírou pravděpodobnosti způsobení zranění, tak na straně škůdce, který má povinnost jednat v rámci sportu obezřetně, aby jeho přičiněním ke způsobení újmy na zdraví nedocházelo. Prevenční povinnost vyplývá ze zákona, proto je odpovědností subjektivní, předpokládající míru zavinění minimálně ve formě nevědomé nedbalosti. Má se pak za to, že nedbale jedná ten, kdo nejedná způsobem, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat.[2]

Při posouzení míry prevenční povinnosti se přihlíží zejména ke zvláštní způsobilosti škůdce, jeho příslušnosti k určitému stavu, odbornosti, schopnostem, atp. dle § 5 odst. 1 občanského zákoníku. Proto lze dovodit, že pokud je škůdce například registrovaným sportovcem, je na něho nutné klást vyšší nároky z hlediska míry prevenční povinnosti. Tento princip je ve vztahu k odpovědnosti za škodu vyjádřen ustanovením § 2912 odst. 2 občanského zákoníku zavádějícím zvýšené nároky na osobu škůdce v případě jeho zvláštních vlastností, schopností a dovedností.

Civilněprávní odpovědnost sportovců byla dlouhou dobu určena konstantní (již překonanou) rozhodovací praxí, tj. ztotožněním odpovědnosti za porušení pravidel hry s odpovědností za způsobenou újmu na zdraví. Rozhodovací praxi lze z historie doložit například rozhodnutím Nejvyššího soudu, ve kterém NS konstatuje, že: „*je třeba takového jednání škůdce, které je zapotřebí*

považovat za nedovolený způsob hry z objektivního hlediska (porušení pravidel sportu).“[3] Podobný závěr formuloval ve svém rozhodnutí mimo jiné i Městský soud v Praze, když uvedl, že: „nedodržení pravidel sportovní hry (např. kopané), spočívající v použití pravidly nedovoleného (zakázaného) způsobu hry, je nutné posoudit jako jednání odporující povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví. V důsledku toho jde o porušení právní povinnosti, jež zakládá odpovědnost za škodu.“[4]

Nastíněná praxe byla neudržitelná vzhledem k obecně zvýšenému riziku zranění ve sportu v důsledku zásahu, který nemusí, ale také může být v souladu s pravidly samotné hry. Za rozhodující v těchto otázkách považuji, zda lze zásah po posouzení prevenční povinnosti považovat za zásah protiprávní nebo v souladu s právem, a to i bez ohledu na závěry arbitra hry. Soud nelze stavět do pozice arbitra sportovního utkání, stejně jako nelze přebírat závěr sportovního arbitra a opírat o něho oprávněnost nároku poškozeného na úhradu újmy. Dokazování v těchto věcech musí být komplexnější, když soudy musí brát v úvahu okolnosti každého případu zvlášť, zda se jedná v tom daném případě o právní nebo protiprávní jednání.

Nastíněná soudní praxe byla překonána racionálním rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015, kde NS konstatoval, že samotné porušení pravidel nemůže bez dalšího znamenat porušení zákonné prevenční povinnosti, když takové porušení musí mít určitou intenzitu, tedy musí vybočovat z běžného způsobu hry. Skutkově se v případě jednalo o „souboj“ dvou hráčů o míč, které bylo proti pravidlům fotbalu (hráči byla udělena žlutá karta), nicméně při něm dle názoru soudu nedošlo k porušení prevenční povinnosti, tj. poškozený zákrok mohl předpokládat a škůdce nejednal nepřiměřeně. Soud rozhodnutí odůvodnil závěrem, že pro posouzení porušení pravidel hry nemůže být rozhodujícím hlediskem závažnost následků ani porušení pravidel hry. Excesem proto není každé porušení pravidel, nýbrž takové jednání, které zjevně vybočuje z běžného způsobu hry, jako například v případě, kdy by jednání škůdce nemělo se sportem nic společného nebo by provedeným zákrokem nebylo možné míče (legitimního cíle) dosáhnout. Pro úplnost dodávám, že i jednání, které nebylo arbitrem hry posouzeno proto pravidlům pro nevšimnutí, může být posouzeno jako protiprávní, přestože takových případů bude převážná menšina.

Rozhodnutí NS není dle mého názoru v rozporu s předchozí rozhodovací praxí, nýbrž ji jen zásadním způsobem dotváří a zpřesňuje, když vyžaduje komplexnější posuzování nároků poškozených. Sportovci tak nadále nemohou svým jednáním vybočovat z mezí jejich postavení při sportu excesivním způsobem. Jednání sportovců se tak dle současné judikatury dělí na tři kategorie - a) jednání v souladu s pravidly sportu a v souladu s právem, b) jednání v rozporu s pravidly sportu, ale v rámci prevenční povinnosti v souladu s právem, c) jednání v rozporu s pravidly a v rozporu s právem.

Lze konstatovat, že česká právní doktrína zaujala obdobný přístup, jako se prosadil v okolních zemích například Německa a Rakouska.[5] Právní úprava tak reflektuje požadavky, které jsou na sport jako hru kladeny. Právní praxí nejsou sportovci omezeni na svém přístupu ke sportu jako dynamické hře a na druhou stranu tato praxe ze sportu nečinila místo legalizovaného násilí, na které by dopadala výhradně pravidla toho konkrétního sportu bez další potřeby právní regulace.

Pokud by došlo ze strany sportovců ke způsobení újmy jejich zaviněním, nejčastěji hrubou nedbalostí nebo zlým úmyslem, mohou být za své jednání odpovědní i v trestněprávní rovině. Výše citované rozhodnutí doplnil Nejvyšší soud rozhodnutí ze dne 31. 8. 2016, sp. zn. 7 Tdo 561/2016 týkající se i trestní odpovědnosti případného škůdce, když jeho trestní odpovědnost koriguje použitím zásady subsidiarity trestní represe.[6] V tomto konkrétním případě nedosáhlo jednání škůdce míry společenské závažnosti, byť došlo k závažnému zranění poškozeného. Jednání bylo odůvodněno především jednáním v rámci prevenční povinnosti. Další mnohá rozhodnutí trestních již soudů rozhodují o uložení trestu odnětí svobody pachateli za splnění podmínky společenské závažnosti

činů, viz například rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2002, sp. zn. 5 Tdo 997/2002, kterým je stanovena odpovědnost obviněného za újmu způsobenou v hokeji hokejkou při hře mimo přímý souboj o puk. V rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015 je stanovena odpovědnost obviněného za újmu způsobenou v hokeji při přerušení hry, tj. v okamžik kdy samotná hra neprobíhala. V neposlední řadě rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006 byl obviněný uznán vinným za způsobení zranění v přímém souboji o míč při fotbalovém utkání za použití nepřiměřené síly ze zadu a z boku podražením poškozeného.

Na závěr lze obecně konstatovat, že závěry judikatury civilních i trestních soudů jsou jednoznačné a vzájemně konzistentní, když při posouzení trestnosti jednání se uplatní zásada subsidiarity trestní represe. Škůdci ovšem jsou odpovědní za své jednání při sportu, pokud by svým jednáním vybočili z pro sport běžného způsobu hry bez ohledu na porušení pravidel sportu samotného. Zda bude jejich jednání posouzeno jako protiprávní, záleží na mnoha aspektech každého jednotlivého případu, ve kterém se bude posuzovat míra prevenční povinnosti jedné a druhé strany stejně jako úmysl a počínání škůdce. Naopak míra způsobené újmy a soulad jednání s pravidly sportu není pro posouzení určení nároků rozhodující. Sportovcům je tak vymezen prostor, v rámci něhož se mohou při sportu pohybovat i v přiměřené míře za hranicí samotné hry bez možnosti postihu sankcí. Pokud ovšem v rámci sportu vybočí svým jednáním za hranice přiměřeného a předvídatelného jednání a chování a povinností, které jsou na ně jako na sportovce kladeny, mohou očekávat v případě způsobení újmy poškozenému důsledky jak v civilní, tak trestní rovině.

Mgr. Bc. Jindřich Jílek

[Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.](#)

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Velké náměstí 1
500 03 Hradec Králové

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
Fax: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

[1] § 2900 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[2] § 2912 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[3] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 1962, sp. zn. 5 Cz 38/62.

[4] Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 17. 5. 1978, sp. zn. 10 Co 190/76, srov. s dalším rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002.

[5] KRÁLÍK, M. K civilní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy z hlediska aktuální rozhodovací praxe soudů České republiky. K dispozici >>> [zde](#). (25. 10. 2018).

[6] § 12 odst. 2 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku.

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)